

ГАЛИНА ОЛЕКСАНДРІВНА ІУТИНСЬКА

(до 75-річчя з дня народження)

Наукова громадськість, співробітники та учні щиро вітають зі славним 75-річним ювілеєм ГАЛИНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ ІУТИНСЬКУ – завідувачку відділом загальної та ґрунтової мікробіології Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України, доктора біологічних наук, професора, члена-кореспондента НАН України – людину з великим серцем.

Галина Олександрівна визнана міжнародною і вітчизняною спільнотою як видатний вчений у галузях клітинної біології, загальної та ґрунтової мікробіології, функціонування мікробних клітин в природних екосистемах та у біотехнологічних процесах, структурних і функціональних властивостей ґрунтових мікробіоценозів, мікробного синтезу антибіотиків та інших біологічно активних сполук.

Іутинська Г.О. керувала і безпосередньо брала участь у дослідженнях мікробно-рослинних систем з позицій метагеноміки, сигналінгу між партнерами, ролі окремих метаболітів у молекулярному діалозі рослин і мікроорганізмів та в міжпопуляційних взаємовідносинах мікроорганізмів у ґрунті. Під її керівництвом селекціоновано нові штами несимбіотичних ендofітних бактерій з високою здатністю до колонізації рослин та утворення мутуалістичних взаємовідносин з рослинами. Встановлено синергічну взаємодію нових штамів ендofітів із симбіотич-

ними діазотрофами, що забезпечує підвищення продукційного потенціалу сої і є підставою для розробки нових ендofітно-ризобіальних інокулянтів.

Галиною Олександрівною розроблена концепція інтегрального мультидисциплінарного підходу до вивчення біосинтетичного потенціалу ґрунтових мікроорганізмів, фундаментальних основ мікробного синтезу біологічно активних речовин та практичні шляхи їх використання у біотехнологічних процесах і новітніх технологіях для рослинництва. Зокрема, досліджено здатність ґрунтових мікроорганізмів (особливо стрептоміцетів) до синтезу у одному біотехнологічному процесі широкого кола біологічно активних речовин – нових і мало досліджених антибіотиків, фітогормонів, стероїдних сполук, ліпідів, жирних кислот і амінокислот та ін. Показано, що цей збалансований комплекс біологічно активних сполук позитивно впливає на рослину на різних рівнях організації: молекулярному, генетичному, організменному. Такі властивості забезпечують праймінг ефект і підвищення стійкості рослин до патогенів. В результаті зростає продуктивність агроценозів, оскільки препарати одночасно активують багаторівневі механізми системного захисту рослин, що унеможливорює звикання до них. Важливим є екологічний аспект впровадження розробле-

них біопрепаратів, оскільки їхнє застосування дозволяє значно зменшити об'єми використання хімічних пестицидів або зовсім відмовитися від них. У численних польових і виробничих дослідженнях доведено економічну ефективність розроблених біопрепаратів, що робить їх конкурентно спроможними та інноваційно привабливими.

У дослідженнях біогеохімічної діяльності ґрунтових мікроорганізмів Галиною Олександрівною доведено, що техногенез змінює структуру сульфідогенних мікробних угруповань у напрямку збільшення чисельності корозійно агресивних бактерій. Показано можливість переносу трансмісивних плазмід та їх утримання бактеріями – компонентами сульфідогенних мікробних угруповань. Внесення плазмід знижує швидкість корозії сталі, що є підґрунтям до розробки нових антикорозійних заходів з використанням молекулярно-генетичних методів.

Творчий доробок Г.О. Іутинської становить понад 370 наукових праць, в тому числі – 17 монографій та 31 патент. Наукові здобутки Галини Олександрівни відзначені премією НАН України ім. Д.К. Заболотного, премією Президентів Академії наук України, Білорусі та Молдови та Державною премією України в галузі науки і

техніки. Справжній педагог і вихователь молоді – Галина Олександрівна, крім того, проводить значну науково-популяризаційну та організаційну роботу, є членом редколегій журналів – «Мікробіологічний журнал», «Мікробіологія і біотехнологія», «Сільськогосподарська мікробіологія». В її особистості поєднуються талант науковця-організатора та педагога. Працездатність, скромність і доброзичливість Галини Олександрівни є прикладом для молодого покоління.

Галина Олександрівна – людина широкої ерудиції. Захопленість наукою не заважає їй цікавитись музикою, живописом, театром, літературою.

Дорога Галино Олександрівно! Бажаємо, щоб Ваш творчий політ продовжував набирати висоту, втілюючи в життя найкрутіші і найзухваліші плани. Нехай попереду Вас чекають тільки яскраві дні, повні сонячного світла, натхнення, успіхів. Здоров'я хай буде міцним, а безліч посмішок дітей, онуків, рідних, колег, співробітників, учнів щодня зігриває світ навколо і змушує рухатися вперед у невтомній праці на благо України!

Колектив Інституту мікробіології і вірусології

ім. Д.К. Заболотного НАН України

Відділ загальної та ґрунтової мікробіології

Товариство мікробіологів України

ім. С.М. Виноградського

Редколегія і редакція «Мікробіологічного журналу»